

סנהדרין מו

עניין: קלני מראשי קלני מזרועי

גמ' ברכות סג.

נתנן סוף מתעשר שנאמר (י) איש אשר יתן לכהן לו יהיה לו יהיה ממון הרבה א"ר הונא בר ברכיה משום רבי אעזר הקפר כל המשתף שם שמים בצערו כופלין לו פרנסתו שנאמר (ז) והיה שדי בצריך וכסף תועפות לך ר' שמואל בר נחמני אמר פרנסתו מעופפת לו כצפור שנאמר וכסף תועפות לך א"ר טבי

רש"י ברכות סג.

לעלמו יטרכו: המשתף שם שמים בצערו. שמצדק על הרעה דין האמת אי נמי שמצדק רחמים מלפניו:

מהרש"א ח"א ברכות סג.

אקדשו וע"כ דרשו ציה יהיה לו ממון הרבה וק"ל: ב"ה המשתף ב"ה. עיין פירש"י ואין לשון המשחק משמע כן וי"ל ע"ד מ"ש לה' עמו אנכי בצרה והיינו שמתפלל שיעשה למען שמו שהוא עמו בצרה והשתא הוי ממש משחק ש"ס והיינו ממש לו' והיה שדי בצריך וגו': ואמר

מהרש"א ח"א

ומראשי ומזרועי דקאמר ע"ס כשאדם מצטער מניה זרועו על ראשו והס' מקומות של הנחת תפילין והיינו קללת אלהים תלוי ודו"ק:

נפש החיים שער ב' פי"א-י"ב

אמרי יוסף פרשת תולדות

וי' ז' ולי כלאם צפסו כי הנה כשאלם צלע חלילה ומצקס להש"ת על ישועה אזי מחזקר פנקסו חס אורו האיש ראוי לישועה ואם ראוי שיתקבל תפלתו ויש מיימיים ומשנאילים כנודע, והתקנה לזה להסתכל עבוד לער השכינה כי כשאלם שריו צלע שכינה מה אומרת קלני מראשי קלני מזרועי ואם כוונתו כך מי הוא שיקערג ח"ו למעלה על תפלתו שהש"ת לא יעזור ח"ו וממילא מתקבל תפלתו חסו כוונת המדרש אחר משה וכו' כשתהא רואה צניק צלע ואין מי שיצקס עליהם רחמים עליהם ר"ל שלא יהי' מי שראוי לצקס עליהם רחמים כי אם יחזקר פנקסו יתעוררו המקטריגים ח"ו ואין דבור ח"ו לדיק גבור כראוי שהקצ"ה יקבל תפלתו מיד ענה אותם ר"ל מיד שיתפלל ענה ולא יחזקר פנקסו ח"ל הקצ"ה חייך כל שעס שיקראו אותי ר"ל לכבודי ככ"ל כדי להקל לער השכינה או שלא יהי' חילול השם ח"ו כמו שציקס משה ושמועו מזכיר וגו' ולכן אמר ה' חייך ר"ל כמו שעשית אחת בחייך איני אענה אותם דכתיב כדי אלהינו צכל קראינו אליו ר"ל שכל כוונתו אליו לכבודו ית"ש. וכן הי' צכאן כי צאמת

שלך הוא שגא' ולכה לישועה לנו. ובש"ס תהלים מזמור י"ג יגל לבי בישועתך אר"א זה ה' מן המקראות הקשים שישועתו של הקב"ה היא ישועתו של ישראל. בישועתו אין כתיב אלא בישועתך כו' ישועתך היא ישועתו. ועיין זוהר אמור ז' ריש ע"ב בענין הכחוש לה' הישועה. וחזר עמו אנכי בצרה. היינו שמן המלך משחק אותו ית"ש או אחרת וכו'. וכשהאדם אין מרגיש לערו מיסוריו. מגדל מרירותו מצטער כביכול. המרירות הללו הן הן עלים מירוק פשעיו. ומתכפר בזה עד שיסורי עלמו בדלין הימנו (ובן הן כגבורות קדושות כדרכו ית"ש להמתיק מר במר. והוא חיקון המדות בשרשן):

פרק יב ולכן אר"ל (ברכות ס"ג א')

כל המשחק שם שמים בצערו. כושלין לו פרנסתו. והענין כי מלבד זה הצער שנעשה למעלה כשמקבל עונשו ביסורים ר"ל. אין ערוך ודמיון כלל זה הצער של מעלה נגד עונש הצער שגרם למעלה בעת עשותו העון ר"ל. כענין הכן יקיר שנחפחה ביינו ונפל לארץ ונשבר מפרקתו וגופו והוא משוכן. והוא עלמו אינו מרגיש אז כלל סכנת נפשו. כמ"ס

אמנם תכלית הכוונה. צריכה שתהיה רק צורך גבוה. כי במקום שיש חילול שמו ית' עון צרת כלל ישראל. צאמר עס ה' אלה והמה מוכים ומעונים. מחוייבים לצקס ולשפוך שיה לפניו ית"ש על חילול שמו ית'. ואך למען שמו יעשה. וגם היחיד על לערו אף אם אין חילול השם בדבר. יש מקום ג"כ (*) לצקס לפניו ית' צריך על גדול הצער של מעלה בזמן שהאדם שריו צלע למטה. כמאמרם ז"ל במשנה פ"ו דסנהדרין אר"מ בזמן שהאדם מצטער שכינה מה הלשון אומרת קלני מראשי קלני מזרועי(*) ואמרנו בשמו"ר פ"ב ובחזית בפסוק ואני יסנה תמתי גו' מה החלומים הללו אם חשש אחד בראשו חבירו מרגיש. כן אמר הקב"ה עמו אנכי בצרה. ובתנחומא ס"פ אחרי כל ישועה שנאה לישראל היא של הקב"ה שנאמר עמו אנכי בצרה גו' (ר"ל ומסויים ואחרתו בישועתי). הישועה